

Ο Μανώλης Αγγέλικας αυτοβιογραφείται***Δεκαετία του '70**

Γεννήθηκα το 1963, στο Σίδνεϊ.

Όταν έγινα επτά ετών, την ημέρα των γενεθλίων μου, ο πατέρας μου με πήρε, μπήκαμε στο λεωφορείο και πήγαμε στο Circular Quay. Πήραμε το φέρι χωρίς συγκεκριμένο προορισμό. Καθώς πλησιάζαμε τη γέφυρα του λιμανιού μου έκανε δώρο μια φωτογραφική μηχανή Dianna. Ήταν στις 30η Ιανουαρίου του 1970.

Ο πατέρας μου ήταν δημιουργικός άνθρωπος. Νυκτοπερπατητής και σπουδαίος μουσικός. Άνθρωποι ερχόταν από μακριά, γινόταν μια παρέα με τους ντόπιους για να τον δουν να παίζει κιθάρα και να ακούσουν την όμορφη φωνή του. Μου είπε τρία πράγματα: Να κοιτάς, να σκέφτεσαι, να αποφασίζεις. Τον κανόνα αυτόν τον ακολουθώ μέχρι σήμερα. Τράβηξα δυο φωτογραφίες. Από εκείνη τη στιγμή ήξερα πως θα γίνω φωτογράφος. Ήταν μεγάλη επιρροή στη ζωή μου ο πατέρας μου κι ας πέθανε μόλις τέσσερα χρόνια αργότερα.

Από εκείνη την ημέρα άρχισα να καταγράφω με τη φωτογραφική μου μηχανή τη ζωή της οικογένειάς μου και των φίλων μου. Αυτά τα πρόσωπα ήταν τα πιο οικία. Προέρχομαι από μια γραμμή αίματος που χάνεται βαθιά στην ελληνική ιστορία. Δυνατή, θερμή και γεμάτη αγάπη. Η πόρτα του σπιτιού μας ήταν πάντα ανοικτή και συχνά ερχόταν άνθρωποι με το φαγητό τους, το ποτό τους και τις υπέροχες ιστορίες τους. Υπήρχε πάντα το γέλιο σε αυτό το σπίτι. Αυτό δημιουργούσε ένα ζεστό, φιλόξενο και ασφαλές περιβάλλον για μένα. Ο ένας δίπλα στον άλλο, αντάλλαζε αγκαλιές και φιλιά σε κάθε αντίκρυσμα. Δεν μπορούσες να αποφύγεις την αγάπη.

Στο Γυμνάσιο ανακάλυψα τα κορίτσια και γεύτηκα τις απολαύσεις και τον πόνο που μόνο τα αυτά μπορούν να προκαλέσουν στους άνδρες.

Θυμάμαι τη δεκαετία του '70 ταυτόχρονα χαρούμενη και λυπημένη. Η μητέρα μου ήταν 44 χρονών όταν πέθανε ο πατέρας μου. Φορούσε μαύρα για 10 χρόνια και ποτέ δεν ξαναπαντρεύτηκε. Εργάστηκε σκληρά και φρόντισε με κάθε τρόπο εμένα και τον αδελφό μου. Εργαζόταν πολλές ώρες κερδίζοντας δύο σεντ το κομμάτι σε ένα παράνομο στεγνοκαθαριστήριο σε κάποιο δρόμο του Μάρικβιλ, σιδερώνοντας ρούχα για κάποιο μεγάλο πολυκατάστημα.

Δεκαετία του '80

Ήταν παιδί που μεγάλωνε σε ένα ελληνικό σπίτι, το δωμάτιο μου είχε μια ιδιαίτερη μαγεία φτιαγμένη από αταίριαστα υλικά. Ήταν η περίοδος που τέλειωσα το Λύκειο και έβλεπες άναρχα εδώ κι εκεί μπαστούνια του κρίκετ, σπολές και μπάλες ποδοσφαίρου, αφίσες με ξανθούλες, τον Τζον Τραβόλτα, μια φωτογραφία με την ομάδα του Ολυμπιακού. Ωστόσο, πάνω από το κεφάλι του κρεβατιού μου ήταν ένας σταυρός και πάνω από αυτόν μια πολύ παλιά εικόνα. Αυτή την εικόνα την είχε φέρει η μητέρα μου από την Ολυμπία, το χωριό της. Ήταν ένα από τα λίγα υπάρχοντά της όταν κατέβηκε με τους άλλους μετανάστες από το πλοίο στο Circular Quay. Η εικόνα που απεικονίζει τον Ιησού που ευλογεί, ήταν παμπάλαια, ένα οικογενειακό κειμήλιο. Είχε τη δική της δύναμη. Θα μπορούσε με την δύναμη της να φτάσει σε μένα από μακριά και να με συναντήσει κλειδωμένο σε ένα άλλο κόσμο. Έχω συχνά αναρωτηθεί πού βρισκόταν αυτή η εικόνα πριν φτάσει σε μένα. Ποια γεγονότα είχαν άραγε συμβεί ενώπιόν της; Όλο αυτό έφτανε σε μένα με έναν τρόπο άμεσο και οπτικό. Εξακολουθώ να έχω αυτές τις εικόνες στο μυαλό μου, εικόνες που αγγίζουν την καρδιά και παραμερίζουν τη διάνοια.

Τελικά άρχισα να περιδιαβαίνω τους δρόμους του Μάρικβιλ και να φωτογραφίζω τους ανθρώπους του. Παντρεύτηκα την Έλενα, το κορίτσι που ερωτεύτηκα στο Γυμνάσιο. Ήμουν 22 χρονών και αυτή ήταν 23. Η Έλενα ήταν το πρώτο μου γυμνό μοντέλο. Εξακολουθεί να είναι η έμπνευση για το ενδιαφέρον μου γύρω

από τη γυναικεία μορφή.

Η φωτογραφία ήταν η πιο φυσική επιλογή για μένα στη Σχολή Καλών Τεχνών. Είδα τις φωτογραφίες ως βυζαντινές εικόνες. Το μήνυμά τους ήταν άμεσο. Άλλες μορφές τέχνης που δοκίμασα ως φοιτητής δεν είχαν αυτή την ιδιότητα, όπως για παράδειγμα, η ζωγραφική. Η ζωγραφική μου φαινόταν εγωκεντρική με τον τρόπο που την δίδασκαν και με τον τρόπο που μέσα από αυτήν εκφραζόταν οι μαθητές. Οι φωτογραφίες που τράβηξα στη Σχολή Καλών Τεχνών δεν ήταν κι οι καλύτερες. Έπρεπε να εργαστώ σκληρά και στην πραγματικότητα μόνο όταν τέλειωσα από τη σχολή και "ξέχασα" όσα διδάχθηκα μπόρεσα να επανασυνδεθώ με την βυζαντινή εικόνα των παιδικών μου χρόνων και να τραβήξω καλές φωτογραφίες. Αυτές οι μνήμες, αυτό το φωτογραφικό υλικό που είχα αποθηκεύσει στο μυαλό μου πιστεύω ότι ήταν πολύ σημαντικό για την τέχνη μου.

Το μόνο καλό που έγινε στην Σχολή Καλών Τεχνών ήταν ότι γνώρισα τον Max Pam. Ήταν ο πρώτος που αναγνώρισε τη δουλειά μου πέρα από την οικογένειά μου και τους στενούς φίλους μου και τελικά έγινε ο μέντορας μου.

Το 1986 ταξίδεψα με τον Max στο Αρλ, στην Γαλλία και συμμετείχα σε ένα διαγωνισμό για ανερχόμενους νέους φωτογράφους από όλο τον κόσμο. Κέρδισα τον διαγωνισμό. Ήμουν 23 ετών. Επιβεβαίωσα αυτό που ήδη γνώριζα. Από τότε δεν αισθάνθηκα ποτέ την ανάγκη να πάρω μέρος σε κάποιο διαγωνισμό ή να κερδίσω κάποιο τρόπαιο. Επίσης έβγαλα από το μυαλό μου το σύμβολο του δολαρίου σαν κίνητρο. Αυτό είναι προαπαιτούμενο για κάθε νέο καλλιτέχνη που επιθυμεί να είναι ο εαυτός του.

Η μητέρα μου συνέχισε να εργάζεται στο παράνομο στεγνοκαθαριστήριο και έτσι χάρη σε αυτήν είχα τη δυνατότητα να φωτογραφίσω αυτή την επικράτεια. Εκεί τράβηξα τις πρώτες μου φωτογραφίες τεκμηρίωσης. Μέχρι τότε θεωρούσα τον εαυτό μου πορτραίτιστα.

Δεκαετία του '90 μέχρι σήμερα

Αρχές του 1990. Ήξερα πια το Μάρικβιλ σαν την παλάμη του χεριού μου. Ήξερα πού να τρέξω και να κρυφτώ αν χρειαζόταν και ποιον να εμπιστευτώ. Τα σύνορα ήταν το Νότιο Νιουτάουν και το Σεντ Πίτερς στα βορειοανατολικά, το Σίντεναμ και το Τέμπη στα νοτιοανατολικά, το Δυτικό Μάρικβιλ και το Ντάλγουιτς Χιλ στα νοτιοδυτικά, το Πίτερσαμ και το Στάνμπορ στα βορειοδυτικά. Το Μάρικβιλ και το Ένμπορ ήθελαν πάντα να χεις κότσια... Σιωπηλές συμφωνίες και μια χειραψία καθόριζαν τον πητικό μας κώδικα...

Γεννήθηκαν τα παιδιά μου, ο Γιώργος και η Αντζελίνα, και ήμουν ο πιο ευτυχιμένος άνθρωπος στον κόσμο.

Το 1993, η ζωή μου άλλαξε δραματικά. Διαγνώστηκα με την ασθένεια Epidermaliasis Bullosa Aquisita. Μια πολύ σπάνια και αποτρόπαια πάθηση του δέρματος. Μου είπαν ότι θα ζούσα από δύο μέχρι πέντε χρόνια. Δεν το αποδέχτηκα. Για τα επόμενα 20 χρόνια, με κάποιο τρόπο κατάφερα να διατηρήσω την αξιοπρέπειά μου και να συνεχίσω τον αγώνα για τη ζωή, σε συνεχή διαβούλευση με τους γιατρούς, τους ειδικούς, τους χειρουργούς, τους καθηγητές, τις φαρμακευτικές εταιρείες, διάφορους σοφούς και γιατροσόφια. Οι διαδικασίες και οι θεραπείες ήταν αφόρητες. Σε κάποια φάση, οι γιατροί μου είπαν ότι είχαν κάνει ότι ήταν δυνατό, είχαμε φτάσει στον πάτο του βαρελιού και δεν υπήρχε τίποτα άλλο θα μπορούσε να γίνει...

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου των 20 χρόνων είχα υπομείνει τόσο πολύ πόνο που τελικά απέκτησα υψηλή ανοχή σε αυτόν. Δεν μπορούσα να τον αισθανθώ κι αυτό είχε συνέπειες που επηρέαζαν την ικανότητά μου να τρώγω, να κοιμάμαι και να περπατώ. Οι δημόσιες εμφανίσεις ήταν ένας απόλυτος εφιάλης. Η μητέρα μου θα πήγαινε στην εκκλησία κάθε Κυριακή με βροχή και χαλάζι να ανάψει ένα κερί και να προσευχηθεί. Περίμενε να λιώσει πρώτα το κερί για να φύγει. Κι είχε πάντα μαζί της το εικόνισμα. Εκείνοι που ήταν κοντά μου ήρθαν ακόμη πιο κοντά, κι άλλοι

που τους νόμιζα κοντά μου απομακρύνθηκαν. Ο διάβολος μου πρόσφερε το χέρι του και κάθε φορά τον έστελνα στα κομμάτια. Είχα πολλά να κάνω ακόμη και δεν ήμουν έτοιμος... Ήταν η αγάπη και η φροντίδα της οικογένειάς μου και όσων ήταν κοντά μου που με κρατούσε από το χέρι στη ζωή. Ένωθα την ανάγκη να τους αγκαλιάσω και να τους φιλήσω. Να νιώσω την αγάπη που είχα την ευλογία να την έχω από παιδί. Τι χρειαζόμουν έντονα και χρησιμοποιούσα τη φωτογραφική μου μηχανή μου για να τη βρω. Ήμουν ερωτευμένος με όποιον ήταν διατεθειμένος να σταθεί μπροστά στο φακό μου.

Με την αλλαγή του αιώνα το Μάρικβιλ είχε γίνει για μένα μια εμμονή, διανθισμένη με τις φωτογραφίες που τράβηξα στην Ταϊλάνδη στα μέσα της δεκαετίας του '80 και τις επιρροές από την Ερωτική Ιαπωνική τέχνη του 18ου και 19ου αιώνα. Αυτά αποτέλεσαν το μείγμα της τέχνης μου.

Το 2013 και μετά από 10 χρόνια επισκέψεων στο Μπαλί, γνώρισα έναν άνθρωπο που με έκανε να γονατίσω μπροστά του. Ήταν κι αυτός γονατισμένος. Έμοιαζε μεγαλύτερος στα χρόνια κι από τον Μωυσή. Με κοίταξε κατάματα και χωρίς προειδοποίηση με χαστούκισε στο πρόσωπο ζητώντας μου με μια αγγελική φωνή να ξυπνήσω. Αυτό έκανα.

Ήταν ένα σημείο καμπής στη ζωή μου.

Λίγο μετά, η δουλειά που είχε παραχθεί κατά τη διάρκεια αυτού του χρόνου στο Μπαλί αναγνωρίστηκε από το Αυστραλιανό Κέντρο Φωτογραφίας. Δεν μπορώ να σας δείξω το κεφάλαιο του Μάρικβιλ χωρίς να συμπεριλάβω ένα μέρος από τη δουλειά μου στο Μπαλί...

Είχα χαθεί για τρία χρόνια και τώρα είμαι πίσω. Μερικοί λένε ότι γύρισα από τους νεκρούς. Άλλοι λένε ότι το κακό παιδί δεν έφυγε ποτέ. Όσοι πραγματικά είναι κοντά μου γνωρίζουν ότι ποτέ δεν είχα φύγει αλλά προσπαθούσα να τα βγάλω πέρα...

Η μητέρα μου πιστεύει ότι είναι κάτι που κρύβεται στη σημασία του ονόματός μου που με κράτησε εδώ. Μου είπε, επίσης ότι πολλοί με χρειάζονται, όπως ακριβώς τους χρειαζόμαι κι εγώ...

(*Εκτενή αποσπάσματα από το αυτοβιογραφικό κείμενο που θα συνοδεύει την οπτικοακουστική παρουσίαση ενός μέρους του έργου του Μανώλη Αγγέλικα σε ιδιωτικό κύκλο περιορισμένου αριθμού τεχνοκριτικών, ανθρώπων των γραμμών και στενών φίλων του καλλιτέχνη την ερχόμενη Παρασκευή. Η εφημερίδα "ο Κόσμος" ευχαριστεί ιδιαίτερα τον Μανώλη Αγγέλικα που μας επέτρεψε να προδημοσιεύσουμε το κείμενο αυτό).

